

CC: Dhr. D.M. van Weel, minister van Asiel en Migratie

Amsterdam, 17 juni 2025

Betreft: Brief Werkgroep Kind in azc t.b.v. het commissiedebat vreemdelingen- en asielbeleid op 18 juni 2025

Geachte woordvoerders,

Als reactie op de voortdurende crisissituatie met kinderen in de (nood)opvanglocaties vragen wij u voor het Commissiedebat Vreemdelingen- en Asielbeleid van 18 juni 2025 onderstaande zaken aan de kaak te stellen, aan de minister te vragen of zelf te initiëren. Verderop in de brief geven wij achtergrondinformatie en verdere duiding.

Wij verzoeken u om u stevig uit te spreken tegen de illegale en intimiderende acties van extreemrechtse groeperingen die aan de Nederlandse grenzen op eigen initiatief mensen controleren. Tijdens een recente actie verklaarde een van de betrokkenen expliciet op zoek te zijn naar mensen met een donkere huidskleur. Als ze asielzoekers hadden aangetroffen „zouden we ze achtervolgen en ondervragen en dat vastleggen om het grote publiek te laten zien.”¹ Deze uitspraken en gedragingen zijn niet alleen zorgwekkend en verboden, maar ondermijnen ook de basisprincipes van solidariteit, medemenselijkheid en de rechtsstaat.

Kinderen die in Nederland aankomen, bevinden zich vaak al in een kwetsbare situatie. Het is van groot belang om traumatisering te voorkomen. Wij roepen u op om te waarborgen dat Nederland geen plaats biedt aan willekeurige en raciaal gemotiveerde ‘grenscontroles’ door burgers. Deze praktijken, waarbij burgers eigenmachtig optreden en mensen op basis van hun uiterlijk of vermoedelijke herkomst controleren en intimideren, zijn niet alleen juridisch onhoudbaar, maar ook moreel onaanvaardbaar. Juist in tijden van maatschappelijke spanning is het van belang dat politici en bestuurders leiderschap tonen, zich uitspreken tegen dit soort acties en werken aan verbinding en voorlichting. Alleen zo kunnen we voorkomen dat angst en wantrouwen de overhand krijgen en blijft er ruimte voor menselijkheid en rechtvaardigheid – voor alle inwoners van ons land en voor mensen die er bescherming zoeken.

Wij vragen u om de minister op te roepen:

- Duidelijk afstand te nemen van dit soort praktijken;
- Zichtbare maatregelen te nemen tegen dergelijke acties;
- Te voorkomen dat particuliere actiegroepen taken van de overheid overnemen in strijd met wet- en regelgeving.

Structureel tekortschietende opvangomstandigheden voor kinderen in de asielopvang

Op dit moment verblijven **16.623** kinderen in de Nederlandse asielopvang. Van hen verblijft ongeveer een derde in de noodopvang. Onder niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (amv's) is de situatie nog schrijnender: de helft van hen verblijft in noodopvanglocaties. In totaal gaat het om **6.000** kinderen in de noodopvang, van wie **1.864** amv's. Daarnaast verblijven **908** kinderen in crisisonoodopvanglocaties, van wie **31** amv's.

Deze opvanglocaties zijn ongeschikt voor kinderen. Er is vaak sprake van overbevolking, gebrek aan privacy, afwezigheid van formeel onderwijs, beperkte toegang tot dagbesteding en een gebrek aan rust en veiligheid. Dit heeft ernstige gevolgen voor de fysieke en mentale gezondheid van kinderen². De omstandigheden staan op gespannen voet met de rechten van het kind, zoals vastgelegd in het VN-Kinderrechtenverdrag, en zijn in strijd met de [uitspraak](#) van het Gerechtshof in Den Haag in 2022

Specifieke situatie Westerwolde en Ter Apel

De gemeente Westerwolde huisvest het enige aanmeldcentrum met een spontane aanloop in Nederland. Dit maakt de situatie in Ter Apel uniek en extreem belastend. Hoewel het aanmeldproces is ingericht op een kortdurend verblijf (maximaal

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2025/06/10/een-zelfbenoemde-burgerwacht-organiseerde-grenscontroles-helaas-troffen-we-geen-asielzoekers-aan-a4896384>.

² <https://www.igj.nl/publicaties/publicaties/2025/02/26/het-risico-op-blijvende-gezondheidsschade-vereist-nu-verbetering-voor-de-meest-kwetsbare-asielzoekers>.

tien dagen), verblijven kinderen er geregeld maandenlang vanwege een gebrek aan door- en uitstroombmogelijkheden. Dit leidt tot overbelasting, veiligheidsproblemen en ernstige leefbaarheidsproblemen voor zowel bewoners als personeel³.

Structurele knelpunten en gemiste uitvoering van moties

Ondanks de brede steun voor diverse moties gericht op verbetering van de opvangsituatie voor kinderen, blijft uitvoering uit door gebrek aan structurele financiering. Zonder concrete middelen blijven toezeggingen en plannen een dode letter. Zoals het Gerechtshof Den Haag in 2022 oordeelde, is het de Staat en het COA niet toegestaan om kwetsbare asielzoekers, onder wie kinderen, in een (crisis)noodopvang te plaatsen zonder dat in hun specifieke opvangbehoefte wordt voorzien.

Wij verzoeken u om de volgende punten te betrekken bij het debat:

- Verlicht de druk op Ter Apel door meerdere aanmeldpunten in Nederland te realiseren, zoals ook wordt nagestreefd in de [Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen](#). Dit draagt bij aan een eerlijker spreiding van de opvang en een snellere doorstroom.
- Verzoek de minister om te verduidelijken of de uitvoering van de relevante, door de Kamer aangenomen moties, inmiddels is aangevangen. Indien dit niet het geval is, verzoeken wij u tevens om duidelijkheid over de termijn waarop structurele financiering beschikbaar wordt gesteld om de uitvoering van deze moties mogelijk te maken.
- Stel structurele financiering beschikbaar voor gemeenten en uitvoerende organisaties, zodat zij in staat worden gesteld om kindvriendelijke opvang te realiseren en te behouden, en werk tegelijkertijd toe naar het zo spoedig mogelijk afschalen van de kostbare noodopvang.
- Vraag de minister welke maatregelen op dit moment worden genomen om de rechten van kinderen in de asielopvang daadwerkelijk te waarborgen en plaatsing in (crisis)noodopvanglocaties te voorkomen, in lijn met de uitspraak van het Gerechtshof Den Haag.

Ieder kind in Nederland, ongeacht afkomst of verblijfsstatus, verdient een veilige en kindvriendelijke omgeving waarin zij zich kunnen ontwikkelen, tot rust komen en gezien worden. Het langdurig verblijven in (nood)opvanglocaties staat haaks op deze fundamentele waarden. Nederland heeft als rechtsstaat en als ondertekenaar van het VN-Kinderrechtenverdrag een morele en juridische verplichting om de opvang van kinderen menswaardig en toekomstgericht in te richten.

Wij verzoeken u deze bevindingen en onze aanbevelingen te betrekken bij uw beraadslagingen en te zorgen dat de rechten en het welzijn van kinderen in de asielopvang een centrale plaats krijgen en gewaarborgd worden. Vanzelfsprekend zijn wij van harte bereid tot een gesprek om onze bevindingen en aanbevelingen toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Namens de **Wergroep Kind in azc**

Tessa Terpstra
Voorzitter

De Wergroep Kind in azc is een coalitie van Defence for Children Nederland, Save the Children, De Vrolijkheid, VluchtelingenWerk Nederland, INLIA Foundations en UNHCR. De Wergroep is in 2010 opgericht om ervoor te zorgen dat de asielopvang voor kinderen voldoet aan de eisen van het VN-Kinderrechtenverdrag. Sindsdien bundelen de leden van de Wergroep hun krachten om de rechten en situatie van kinderen in de asielopvang te verbeteren.

³ <https://www.inspectie-jenv.nl/actueel/nieuws/2025/01/15/leefbaarheid-en-veiligheid-in-ter-apel-en-externe-wachtlocaties-nog-steeds-zeer-risicovol>.